Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin häiritsemistä, tappamista ja pesien sekä munien hävittämistä

Hakija

Airisto-Velkuan kalatalousalue

Asia

Lupahakemus merimetsojen pesintöjen estämiseen, pesien- ja munapesien hävittämiseen sekä 500 merimetson ampumiseen vuosittain 2025–2027 Airisto-Velkuan kalatalousalueella, Varsinais-Suomessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa merimetson pesintöjen estämiseksi 15 km säteellä Mynälahden Tuomonkareilta 1.3.–15.6., munien öljyämiseen pesimäaikana em. alueen ulkopuolella sekä 500 merimetson ampumiseen vuosittain Airisto-Velkuan kalatalousalueella 15.7.–31.12. välisenä aikana vuosina 2025–2027. Poikkeuslupaa haetaan kalavesille koituvan vakavan vahingon estämiseksi, mikä hakijan mukaan suojelisi myös kasvistoa ja eläimistöä alueella.

Hakija perustelee poikkeusluvan tarvetta sillä, että nykyisen (2022–2024) poikkeusluvan VARELY/6962/2021 lupaehdoilla ei ole ollut mahdollista tuhota pesiä ja näin ollen ennaltaehkäistä merimetsojen aiheuttamia vahinkoja ja uhkia. Myöskään liian myöhään aloitetuilla ampumisilla ei ole ollut vaikutusta pesivien lintujen määrään. Tämä on hakijan mukaan johtanut siihen, että merimetsoilla on ollut vuosina 2022–2024 Airisto-Velkuan kalatalousalueella täysi pesintärauha ja lopputulos on ollut tämän takia karu. Kalatalousalueen vesille on syntynyt viimeisen kolmen vuoden aikana kuusi uutta merimetsoyhdyskuntaa. Vuonna 2022 Airiston Liisankarille, vuonna 2023 Mynälahden Loukkeenkarille ja Rouhunaukon Aukkoletolle, vuonna 2024 Mynälahden Tornikarille sekä Airiston Rajakarille ja Askaistenlahden Porhoille. Saaristomeren tärkeimmät kuhan kutualueet sekä kuhan- ja ahvenen pienpoikasalueet sijaitsevat Mynälahdella Loukkeenkarin, Tornikarin ja Aukkoleton kolonioiden välittömässä läheisyydessä. Hakijan mukaan on selvää, että myös Liisankarin, Rajakarin ja Porhojen läheisyydessä on kalojen lisääntymis- ja pienpoikasalueita, sillä merimetsot eivät pesi kalattomille vesille.

Hakija perustelee haettavia lupa-aikoja sillä, että merimetsot saapuvat alueelle vuosittain jäiden lähtemisen aikoihin. Leutona talvena jäitä ei ole juuri lainkaan, jolloin merimetsot ovat saapuneet alueelle jo maaliskuussa. Tuloksellinen pesien hävittäminen ja pesintöjen estäminen tulee aloittaa heti pesintöjen alkuvaiheessa.

Hakijan mukaan ampuminen tulee olla luvallista 15.7. alkaen. Nykyinen lupa on ollut voimassa 20.8. alkaen, jolloin alueella pesineet merimetsot ovat jo muuttaneet alueelta pois. Merimetsojen lukumäärä alkaa kasvaa kalatalousalueella jälleen syyskuun puolella lisääntyen edelleen loppuvuotta kohti. On erittäin todennäköistä, että ampuminen kohdistuisi tällöin Selkämerellä, Merenkurkussa ja Perämerellä lisääntyviin yksilöihin. Hakija huomauttaa että 8.9.2024 ammuttiin Mynälahdelta merimetso, joka oli rengastettu pesäpoikasena 14.6.2019 Eurajoella. Paraisten-Nauvon kalatalousalueen poikkeusluvalla merimetsojen ampuminen on ollut sallittua jo heinäkuun puolella, jolloin päiväkohtaiset tulokset ovat olleet erittäin hyviä ja tavoitteisiin on päästy jo muutamissa päivissä. Airisto-Velkualla on useita aktiivisia poikkeusluvalla ampuvia henkilöitä, jotka ovat joutuneet käyttämään kymmeniä päiviä aikaa ja runsaasti vaivaa päiväkohtaisten

ammuttujen merimetsojen jäädessä silti alle tavoitteiden. Ammuntoja suorittavat henkilöt ovat arvioineet, että mikäli olisi lupa ampumiseen alkaisi heinäkuun puolella tavoitteisiin päästäisiin hyvinkin nopeasti.

Menetelmät

Hakijan on tarkoitus estää merimetsojen pesintää saarilla ja luodoilla, jotka sijaitsevat 15 km:n säteellä Mynämäen Tuomonkareista. Hakija hakee poikkeuslupaa myös pesien ja munapesien hävittämiseen, mikäli merimetsot yrityksistä huolimatta rakentavat pesiä ko. alueelle. Toimenpiteiden ulkopuolelle jäisivät Natura 2000-verkostoon linnustoarvojen vuoksi otetut kohteet, Mietoistenlahden Natura-alueelle määritelty suojavyöhyke ja luonnonsuojelualueet. Hakija esittää, että toimenpiteitä tulisi olla mahdollista tehdä merimetsokolonioissa vaikka merimetsokolonian pesimäsaarella tai -luodolla olisi muutakin linnustoa, eli vastoin edellisen poikkeusluvan (VARELY/6962/2021) lupaehtoja.

Pesintöjä estettäisiin käyttämällä erilaisia takavuosina toimiviksi todettuja väliaikaisia pesintää ennaltaehkäiseviä karkottimia. Näitä ovat erilaiset haalaripelättimet radioineen, muovinauhat, CD-levyt, Scarey Manit, äänipelottimet ja mahdolliset muut tuulessa liikkuvat ja ääntä pitävät ratkaisut. Tarvittaessa noustaan maihin ja oleillaan merimetsojen pesimäyrityksen kohteena olevilla saarilla ja luodoilla. Uusien pesimäyritysten häirintää jatketaan, kunnes niitä ei enää havaita.

Hakija hakee lupaa öljytä merimetson munia niissä pesimäyhdyskunnissa, jotka sijoittuvat yli 15 km etäisyydelle Tuomonkareista. Hakijan tarkoituksena olisi jättää öljyämättä yksi muna pesää kohden. Hakija konsultoisi Österbottens Fiskarförbundin asiantuntijoita munien öljyämisestä ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Hakija huomioi muuta lajistoa suorittamalla maihinnousu ja toimenpiteet rivakasti ja poistumalla mahdollisimman nopeasti kohteesta, mikäli muuta lajistoa havaitaan. Hakijan mukaan takavuosina on todettu, että edellä kuvattujen välineiden käyttö ei ole häirinnyt muiden lajien pesintää. Häirityissä kohteissa ovat esimerkiksi haahkat, joutsenet, hanhet ja lokit pesineet menestykkäästi. Hakija on vakuuttunut, että mahdolliset haitat muille pesiville lintulajeille ovat ehdottomasti vähäisemmät kuin Tuomonkarien kuhan- ja ahventen lisääntymisalueiden merkitys alueen kalavesille ja kalataloudelle.

Hakijan mukaan asialle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä alueen merikotkat eivät pysty pitämään merimetsokantaa edes kohtuullisella tasolla. Nykyisillä poikkeusluvan VARELY/6962/2021 mukaisilla ehdoilla kolonioiden ja pesien lukumäärä tulisi edelleen kasvamaan ja vahingot kalavesille ja kasvillisuudelle väistämättä lisääntymään.

Kiireellisen käsittelyn tarve

Hakija pyytää hakemuksen kiireellistä käsittelyä, jotta mahdollinen poikkeuslupa olisi lainvoimainen jo maaliskuun alussa. Poikkeusluvan lainvoimaisuuden saavuttaminen myöhään keväällä tai kesällä olisi hakijan mukaan liian myöhäistä, jotta toimenpiteillä olisi mahdollista estää entistä suurempien vahinkojen syntymistä.

Lisäselvitys

Varsinais-Suomen ELY-keskus on saanut lisäselvityksen Turun ympäristötoimelta Liisankarin ja Rajakarin muun vesi- ja rantalinnuston pesämäärät vuosina 2023 ja 2024, joita esitetään alla.

	Liisankari		Rajakari	
	2023	2024	2023	2024
Haahka	0	4	6	6
Harmaalokki	16	15	26	22

Harmaasorsa	0	1	0	0
Kanadanhanhi	0	0	1	0
Kyhmyjoutsen	1	0	0	0
Meriharakka	0	0	0	1
Merilokki	1	1	1	1
Selkälokki	13	5	1	7
Valkoposkihanhi	1	0	0	0

Lausunnot

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi 7.10.2024 asian käsittelyä varten lausunnon merimetsojen aiheuttamista kalastovaikutuksista Luonnonvarakeskukselta, joka 14.11.2024 antamassaan lausunnossaan 3562/00 04 05/2024 toteaa seuraavaa.

Johdanto

Varsinais-Suomen ELY-keskukseen on 23.10.2023 saapunut Airisto-Velkuan kalatalousalueen poikkeuslupahakemus merimetsojen häirintään ja pesintöjen estämiseen vuosina 2024–2026. Hakijan pyynnöstä hakemusta käsitellään vuosien 2025–2026 osalta. Poikkeuslupahakemus on jatkoa hakijan aikaisemmille poikkeusluville VARELY/6962/2021, VARELY/1419/2018 ja VARELY/4206/2015. Varsinais-Suomen ELY-keskus pyytää nyt Luonnonvarakeskusta ottamaan kantaa, onko Luonnonvarakeskuksen lausunto 528/00 04 05/2022 edelleen ajantasainen Airisto Velkuan kalatalousalueen osalta, vai onko ko. lausuntoa päivitettävä.

Lausunto 3562/00 04 05/2024

Luonnonvarakeskus katsoo, että lausunto 528/00 04 05/2022 on pääosin ajantasainen eikä Luonnonvarakeskus katso aiheelliseksi muuttaa lausunnon sisältöä. Muutamia nostoja Luonnonvarakeskus haluaa kuitenkin tuoda esille.

1) Merimetsopopulaatio on valtakunnallisesti kasvanut melkein 7700 parilla sitten vuoden 2022. Airiston-Velkuan alueella merimetsojen määrä on kasvanut noin 15 % sen jälkeen kun Luke edellisen kerran lausui asiasta. Myös pesintäluotojen määrä on suurempi kuin aikaisemmin.

2) Kaupallisen kalastuksen osalta Saaristomeren alueella ei näy edelleenkään vähenemisen merkkejä ahvenen ja kuhan yksikkösaaliissa, eli arvio kalakantojen tilasta, jonka Luken esitti edellisessä lausunnossa, pitää tämän osalta edelleen paikkansa. Vuonna 2022 ahvensaalis oli Saaristomeren alueella historian suurin, vaikka kalastajien määrä on pienentynyt. Kuhan osalta Saaristomeren tilastoruudulla 52 yksikkösaalis on kasvanut viime vuosina. Tilastoruudulla 47 yksikkösaalis pieneni hieman. Kokonaisuutena Saaristomeren kuhakanta on ollut yksikkösaaliiden perusteella varsin muuttumaton viime vuosina (https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/kalakantojen-tila/kuha).

3) Westerbom ym. 2024 julkaisussa on valtakunnallisesti esitetty lintujen aiheuttamien vaurioituneiden kalojen määriä maaliskuulta syyskuuhun 2018–2023. Kuha erottuu muista kaloista, mutta suhteutettuna koko saaliseen vahinko jää pieneksi (kuhan kohdalla noin 2 %, ahvenen kohdalla noin 0,5 %, kaikkien kalojen kohdalla 0,5 % koko saaliista valtakunnallisella tasolla).

4) Yllä mainitussa julkaisussa on myös arvioitu merimetsojen päiväkohtaisten saalistusmatkojen etäisyys edellisen yön yöpymispaikasta. Keskimääräinen saalistusmatka ulottuu noin 7 km etäisyydelle koloniasta tai muusta levähdyspaikasta, ja valtaosa saalistusmatkoista jää alle 15 km etäisyydelle edellisen yön yöpymispaikasta.

5) Edellisessä lausunnossa Luke toteaa, että kolonioita ei ole syntynyt lisää Mynälahden-Velkuan-Taivassalon alueella. Vuoden 2022 jälkeen merimetsot ovat

perustaneet uuden kolonian Maskun Loukkeenkarille. Lisäksi Naantalin pohjoispuolelle on syntynyt kaksi uutta koloniaa. Turun Äijäkarin populaatio on pienentynyt, mutta lähes vastaava määrä lintuja, jota aikaisemmin pesi ainoastaan Äijäkarilla, esiintyy nykyisin Turun edustan Liisankarilla yhdessä Äijäkaripopulaation kanssa.

Lausunnon tiivistelmä

Käytettävissä olevan tiedon perusteella merimetsomäärä Saaristomerellä ei ole viime vuosina havaittavasti heikentänyt ahven- ja kuhakantoja tai niiden poikastuotantoa Saaristomerellä. Merimetsomäärät ovat kuitenkin korkeammat Airisto-Velkuan kalastusalueella kuin pari vuotta sitten. Edellisessä lausunnossa Luonnonvarakeskus totesi: ”Alueella sijaitsevien tärkeiden kuhan- ja ahvenen lisääntymisalueiden vuoksi on kuitenkin edelleen perusteita rajoittaa merimetsojen esiintymistä 2018 poikkeuslupapäätöksen (VARELY/1419/2018, liitekartta) mukaisella alueella, mutta tarvetta laajentaa aluetta ei katsota olevan.” Luonnonvarakeskus katsoo, että olosuhteet eivät ole oleellisesti muuttuneet vuodesta 2022 – vaikka pientä nousua on tapahtunut merimetsojen määrissä ja pitää siksi 528/00 04 05/2022 lausunnon päätelmiä ja ehdotuksia edelleen valideina.

Kuuleminen

Hakijalle on 14.11.2024 annettu tilaisuus antaa hallintolain 34 §:n mukainen vastine Luken lausuntoon. Hakija on antanut vastineensa 29.11.2024 (alla).

Vastine

Luken lausuntoon viitatut kohdat on kursivoitu.

Merimetsopopulaatio on valtakunnallisesti kasvanut melkein 7700 parilla sitten vuoden 2022. Airiston-Velkuan alueella merimetsojen määrä on kasvanut noin 15 % siitä, kun Luke edellisen kerran lausui asiasta. Myös pesintäluotojen määrä on suurempi kuin aikaisemmin.

Luonnonvarakeskuksen lausunnot ja arviot merimetsokannan vaikutuksista kalatalouteen perustuvat Suomen ympäristökeskuksen koordinoimiin pesälaskentoihin. Samoin poikkeuslupien käsittelyssä ELY-keskus nojaa näihin numeroihin. Pesälaskentojen tarkkuuteen ja menetelmiin tulisi kiinnittää huomiota. Airisto-Velkuan kalatalousalueen toimijat tekivät tarkistuslaskentoja elo-syyskuun vaihteessa Loukkeenkarilla, Tornikarilla, Aukkoletolla ja Porhoilla. Merimetsojen pesiä laskettiin olleen 40 prosenttia enemmän kuin virallisissa tuloksissa.

Westerbom ym. 2024 julkaisussa on valtakunnallisesti esitetty lintujen aiheuttamien vaurioituneiden kalojen määriä maaliskuulta syyskuuhun 2018–2023. Kuha erottuu muista kaloista, mutta suhteutettuna koko saaliseen vahinko jää pieneksi (kuhan kohdalla noin 2 %, ahvenen kohdalla noin 0,5 %, kaikkien kalojen kohdalla 0,5 % koko saaliista valtakunnallisella tasolla).

Vaurioituneiden kalojen määrä on vähäinen. Merkitystä on kuitenkin merimetsokolonioiden sijainnilla Mynälahden Tuomonkarien kupeessa. Tämä on Saaristomeren tärkeimpiä kuhan kutualueita sekä kuhan ja ahvenen pienpoikasalueita. Merimetsoyhdyskuntien ravinnonkäytöllä keväällä ja kesällä on merkitystä alueen poikastuotantoon. Airisto-Velkuan kalatalousalueen tekemissä tarkistuslaskennoissa löydettiin Loukkeenkarilta, Tornikarilta ja Aukkoletolta noin 900 merimetson pesää. Tämä luku voidaan kertoa viidellä ja saadaan pesivien aikuisten, pesäpoikasten ja nuorten pesimättömien lintujen kokonaismäärä. Yli neljätuhatta merimetsoa käyttää kalaravintoa noin 2000 kg vuorokaudessa. Kuhan ja ahvenen määrä tästä on väistämättäkin merkittävä. Mynälahden ja Taivassalon vesillä on suuria merimetsoparvia jäiden tuloon asti. Tämä havainto on saatu alueella säännöllisesti harmaahylkeitä metsästäviltä.

Yllä mainitussa julkaisussa on myös arvioitu merimetsojen päiväkohtaisten saalistusmatkojen etäisyys edellisen yön yöpymispaikasta. Keskimääräinen saalistusmatka ulottuu noin 7 km etäisyydelle koloniasta tai muusta levähdyspaikasta, ja valtaosa saalistusmatkoista jää alle 15 km etäisyydelle edellisen yön yöpymispaikasta.

Loukkeenkari, Tornikari ja Aukkoletto sijaitsevat alle 7 km:n etäisyydellä Mynälahden Tuomonkareista. Saalistusmatkan lisäksi tulisi arvioida alueella pesimäajan ulkopuolella olevien merimetsojen lukumäärä ja näiden merkitys alueen kalakantoihin. Airisto-Velkuan poikkeusluvalla ammutuista (syksy 2024) merimetsoista viisi yksilöä oli rengastettu. Rengastuspaikat olivat Eurajoki, Kotka ja Uusikaarlepyy, lisäksi kaksi yksilöä oli rengastettu Ruotsissa.

Määräykset, joita hakemus koskee

Merimetso on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, elämänkierron kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Pesiä koskeva kielto on voimassa pesimäajan ulkopuolella, kun kyse on toistuvasti käytettävästä pesästä. Merimetso käyttää samoja pesiä toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kalataloudelle koituvan vakavan vahingon estämiseksi sekä kasviston ja eläimistön suojelemiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus ei myönnä hakijalle lupaa merimetsojen ampumiseen, karkottamiseen erilaisten pelottimien (haalaripelättimet, CD:t, Scarey Manit jne.) ja ääntä tuottavien laitteiden avulla tai merimetsomunien öljyämiseen. Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan estää merimetsojen pesintää merimetson pesiä hävittämällä alla luetelluin ehdoin Loukkeenkarin ja Porhotin merimetsokolonioissa sekä muilla saarilla karttaliitteen mukaisella alueella, missä merimetsot mahdollisesti yrittävät perustaa uusia pesimäkolonioita.

1 Merimetsojen pesintää on sallittua estää merimetsojen pesiä hävittämällä Loukkeenkarin (ml. Tornikari) ja Porhotin merimetsokolonioissa sekä uusissa karttaliitteen mukaiselle alueelle syntyvissä merimetsokolonioissa 15.8.–30.4. välisenä aikana vuosina 2025–2027. Pesiä ei ole sallittua hävittää lupa-alueen Natura 2000 -alueilla ja luonnonsuojelualueilla.

2 Lupa oikeuttaa myös merimetson munapesien ja munien hävittämiseen. Luvalla ei ole sallittua tappaa merimetson poikasia.

3 Loukkeenkarin ja Porhotin merimetsokoloniassa olemassa olevat vanhat pesät tulee ensisijaisesti hävittää ennen pesimäkautta, eli 15.8.–31.3. välisenä aikana. Tämä koskee myös uusia pesiä, joita on mahdollisesti rakennettu 30.4. jälkeen ja joita ei ole siksi ollut mahdollista hävittää lupa-ajan puitteissa.

4 Saarille ja luodoille tulee nousta mahdollisimman aikaisin, kun merimetsojen on havaittu rakentavan pesiä. Merimetsojen rakenteilla olevien pesien hävittämistä tulee painottaa ja tämän tulee olla aktiivista pesinnän alkuvaiheessa, jotta merimetsot hakeutuvat pesimään lupa-alueen ulkopuolelle. Merimetsopesien hävittäminen ei edellytä, että saarilla ei esiinny muuta linnustoa, mutta saarille noustessa on havainnoitava, pesiikö saarella muita lajeja. Toimenpiteet pitää keskeyttää välittömästi, jos havaitaan muiden lajien pesiviä yksilöitä, näiden hätäistä käyttäytymistä tai munapesiä. Tällaisessa tapauksessa

pesienhävittämistoimenpiteitä ei saa enää jatkaa samalla saarella/luodolla saman pesimäkauden aikana.

5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt Fnoudattavat tämän luvan ehtoja.

6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja pyydettäessä lupa on esitettävä.

7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.

8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.

9 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain 31.12. mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/8069/2023 varustettuna. Raportissa tulee mainita, onko merimetsojen pesintää estetty Loukkeenkarin ja Porhotin merimetsokolonioissa sekä muilla saarilla karttaliitteen mukaisella alueella, missä merimetsot mahdollisesti yrittävät perustaa uusia merimetsokolonioita. Raportissa tulee myös mainita, milloin pesintää on estetty ja kuinka monta pesää sekä munaa on hävitetty kertaa kohden.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää merimetsojen pesinnän estämiseen merimetson pesiä hävittämällä vakavan kalatalousvahingon estämiseksi.

Luken lausunnossa 3562/00 04 05/2024 viitataan aikaisempaan lausuntoon 528/00 04 05/2022, jossa todetaan, että merimetsot voivat aiheuttaa vakavaa kalatalousvahinkoa Airisto-Velkuan kalatalousalueella. Luken mukaan olosuhteet eivät ole oleellisesti muuttuneet vuodesta 2022 ja katsoo siksi, että em. arvio on edelleen relevantti ko. alueella.

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle poikkeusluvan merimetsopesien hävittämiseen Loukkeenkarin ja Porhotin merimetsokolonioissa 15.8.–30.4. välisenä aikana vuosina 2025–2027. Hakijalle myönnettiin päätöksellä VARELY/6962/2021 lupa estää uusien merimetsokolonioiden syntymistä merimetsopesiä hävittämällä karttaliitteen mukaisella alueella vuosina 2022–2024. Poikkeusluvan VARELY/6962/2021 ehtojen mukaan merimetsojen pesiä ei ollut mahdollista hävittää, mikäli ko. kolonioissa havaittiin muita lintulajeja, joiden häiritseminen ei ollut sallittua poikkeusluvan ehtojen mukaisesti. Muiden lintulajien esiintyessä Loukkenkarin ja Porhotin merimetsokolonioissa hakija ei pystynyt hävittämään merimetson pesiä eikä näin ollen estämään näiden merimetsokolonioiden syntymistä vuosina 2023 ja 2024. Poikkeuslupaa VARELY/6962/2021 myöntäessä vuonna 2022 Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoi, että vakavaa kalatalousvahinkoa voi syntyä, mikäli uusia merimetsokolonioita syntyisi lupa-alueella. Toisin sanoen, poikkeusluvan tavoitteena oli pitää lupa-alueen merimetsotilanne vuoden 2022 tasolla, missä Aukkoleton merimetsokolonian yksinään ei katsottu aiheuttavan vakavaa kalataloudellista vahinkoa lupa-alueella. Tämän poikkeusluvan tavoite on tätä taustaa vasten palauttaa merimetsotilanne kolonioiden lukumäärän osalta samaan tilanteeseen mitä vuonna 2022. Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää siksi hakijalle luvan estää merimetsojen pesimistä hävittämällä merimetson pesiä Loukkeenkarilla ja Porhotilla sekä uusissa merimetsokolonioissa, joita merimetsot yrittävät mahdollisesti perustaa lupa-alueella. Edellä mainittuun viitaten hakijalle ei myönnetä lupaa Aukkoleton merimetsokolonian merimetsopesien hävittämiseen, sillä vakavan kalatalousvahingon estäminen ei vaadi merimetsojen täysimittaista poissaoloa alueelta.

Loukkeenkarin ja Porhotin olemassa olevia pesiä tulee lähtökohtaisesti hävittää 15.8.–31.3. välisenä aikana, eli pesimäkauden ulkopuolella. Tämä esimerkiksi siksi, että ko. koloniat olisivat mahdollisimman epäedullisia merimetsojen pesinnän näkökulmasta kevätmuuton yhteydessä, verrattuna tilanteeseen, jossa pesät löytyvät valmiina pesintää varten. Merimetso on aikaisimpia paluumuuttajia keväisin ja rakenteilla olevia pesiä on siksi mahdollista hävittää 15.8.–30.4. asti nykyisissä ja uusissa pesimäkolonioissa. Merimetsopesien hävittäminen ei ole sallittu 30.4. jälkeen, jotta hävittämistoimenpiteet tehdään tehostetusti aikaisessa vaiheessa, jolloin merimetsot eivät ole vielä yhtä kiintyneitä tiettyyn koloniaan verrattuna myöhempään ajankohtaan keväällä, ja ovat siksi taipuvaisempia valitsemaan toista pesimäluotoa mahdollisesti lupa-alueen ulkopuolella pesintää varten. Rajaamalla merimetsopesien hävittämistä 30.4. asti pyritään myös välttämään tilannetta, jossa saarille/luodoille ehtisi asettumaan paljon muuta pesimälinnustoa ennen lupa-ajan päättymistä. Lupa koskee myös merimetson munapesien ja munien hävittämistä, sillä merimetsot voivat munia nopeasti luvanhaltijan ripeästä havainnoinnista ja toimenpiteiden toimeenpanosta huolimatta. Luvalla ei ole sallittu merimetson poikasten tappamista, sillä pesien ja mahdollisten munien hävittäminen tulee tehdä niin aikaisessa vaiheessa, että poikaset eivät ole ehtineet kuoriutua.

Hakijalle ei myönnetä jatkolupaa merimetsojen ampumiseen. Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään KHO:2025:16 linjannut, että laaja-alainen ja pitkäkestoinen merimetsojen ampuminen syksyisin ilman riittävää varmuutta, että ampuminen kohdistuisi vahinkoalueella pesivään kantaan ei ole luonnonsuojelulaissa säädettyjen poikkeuslupaperusteiden mukaista. Korkein hallinto-oikeus perusteli päätöstään myös sillä, että elokuun jälkeen ampuminen voi kohdistua muualla pesineeseen ja tietyn alueen läpi muuttavaan linnustoon ja elokuun alussa joihinkin emoihin, joiden poikaset ovat vielä riippuvaisia emoistaan. Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen nojaten, että merimetsopesien hävittäminen on tässä asiassa muu tyydyttävä ratkaisu ampumiselle vakavan kalatalousvahingon estämiseksi.

Hakijalle ei myönnetä lupaa merimetsojen karkottamiseen esim. haalaripelättimillä, radioilla, muovinauhoilla, CD-levyillä, jne., sillä näiden aiheuttamaa karkotusvaikutusta ei ole mahdollista kohdistaa ainoastaan merimetsoihin, jolloin on vaarana, että muukin saaristolinnusto häiriintyy. Lupaa ei voida myöntää sellaisten rauhoitettujen lintujen häirintään, jotka eivät aiheuta tai myötävaikuta vakavan kalatalousvahingon syntymiseen.

Hakijalle ei myönnetä lupaa merimetson munien öljyämiseen, sillä Liisankarilla ja Rajakarilla pesii esimerkiksi selkälokkeja, jotka ovat vuoden 2019 uhanalaisuusarvioinnin mukaan erittäin uhanalaisia. Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että merimetson munien öljyämistä ei olisi mahdollista toteuttaa ilman, että lisäselvityksessä esitettyjen muiden lintulajien pesintä häiriintyisi. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa ei ole mahdollista myöntää sellaisten lajien häiritsemiseksi, jotka eivät tässä tapauksessa aiheuta tai voi aiheuttaa vakavaa kalatalousvahinkoa. Munien öljyäminen voisi myös haitata esim. selkälokin suotuisan suojelutason saavuttamista, jolloin luonnonsuojelulain 83 §:n mukaiset poikkeuslupaedellytykset eivät täyty tästäkään näkökulmasta.

Alueella on jo muutettu kalastustottumuksia merimetsojen aiheuttamien kalastovahinkojen vuoksi luopumalla silakan rysäkalastuksesta. Muita kalataloutta edistäviä toimenpiteitä, kuten tärkeiden kutualueiden rauhoittaminen kudun ajaksi tai vedenlaadun parantaminen, ei ole mahdollista toteuttaa hakijan toimesta, koska ne vaativat maan- ja vesiomistajien suostumuksen, minkä johdosta niitä ei voida katsoa muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi. Merimetsojen aiheuttamien vakavien kalatalousvahinkojen estämiseen ei ole täten muuta tyydyttävää ratkaisua kuin merimetsokannan rajoittaminen alueella.

Merimetso on elinvoimainen laji. Toimenpiteiden ei katsota vaarantavan merimetson suotuisan suojelutason säilyttämistä alueellisesti kuin valtakunnallisestikaan, sillä merimetsopesien hävittäminen on rajattu koskemaan ainoastaan Loukkeenkarin ja Porhotin sekä mahdollisesti uusia merimetsokolonioita lupa-alueella. Lupa on myönnetty kolmeksi vuodeksi, jotta pystytään arvioimaan merimetson pesien hävittämisen vaikutusta vakavan kalatalousvahingon estämiseen ja Airisto-Velkuan kalatalousalueen merimetsokantaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) 6 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 34 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Robin Ramstedt ja ratkaissut luonnonsuojeluyksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Karttaliite
Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi

Kaarinan kaupunki kirjaamo@kaarina.fi

Masku maskunkunta@masku.fi

Mynämäki kunta@mynamaki.fi

Naantali kirjaamo@naantali.fi

Raision kaupunki kirjaamo@raisio.fi

Taivassalo info@taivassalo.fi

Turun kaupunki turun.kaupunki@turku.fi

Vehmaa vehmaan.kunta@vehmaa.fi

Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi

Turun lintutieteellinen yhdistys suojelu@tly.fi

Tapiola Varsinais-Suomi–Satakunnan ry info@tapiolary.com

Natur och Miljö r.f. kansliet@naturochmiljo.fi

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/8069/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/8069/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mattila Olli 13.02.2025 10:59

Esittelijä Ramstedt Robin 13.02.2025 09:00

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen
Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika
Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen
Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

* valittajan nimi ja kotikunta
* jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
* postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
* päätös, johon haetaan muutosta
* miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
* perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet
Valituskirjelmään on liitettävä:

* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
* todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamis-ajankohdasta
* asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
* asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
* toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille
Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu
Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Postiosoite: PL 32, 20101 Turku
Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku
Puhelin: 029 56 42410
Telefax: 029 56 42414
Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

---

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku
Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

(tavallinen / todisteellinen tiedoksianto)